

УДК 349.2

*Капліна Г.А.,
к.ю.н., доцент СНУ ім. В. Даля*

ТРУДОВІ ПРАВА ТА ЗАЙНЯТІСТЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

У статті визначено та проаналізовано поняття внутрішньо переміщених осіб. Виокремлено основні положення міжнародного та національного законодавства щодо правового забезпечення статусу осіб, які вимушені покинути своє місце постійного проживання. Виявлена низка проблем у сфері забезпечення трудових прав і працевлаштування вимушених переселенців в Україні, запропоновані шляхи щодо їх подолання.

Ключові слова: вимушені переселенці, внутрішньо переміщені особи, трудові права внутрішньо переміщених осіб.

Військовий конфлікт на сході України став причиною зміни місця проживання понад півтора мільйона осіб. Україна потерпає від бойових дій та руйнування економіки східних областей. Громадяни вимушені масово покидати місця проживання та облаштовуватися в інших регіонах. За повідомленням ООН, більше півтора мільйона осіб були переміщені у межах України, а 593622 особи – до сусідніх країн [1].

Це вплинуло значною мірою на ринок праці в країні та на ситуацію із зайнятістю та рівнем безробіття. Як відомо, серед основних нагальних потреб, які є базовими для людини, центральне місце займає конституційне право на працю і можливість заробляти собі на життя своєю працею [2, ст. 43]. Для осіб, які в умовах масового переміщення втратили робочі місця, реалізація права на працю та пошуки нової роботи стали не тільки першочерговими завданнями, а й питанням забезпечення життя своєї сім'ї та себе особисто. Тому забезпечення правової регламентації трудових прав внутрішньо переміщених осіб як окремих суб'єктів права з позицій диференційованого підходу є актуальним завданням для правотворчості і наукових досліджень в сфері сучасного трудового права.

Зрозуміло, що до цього часу потреби в наукових дослідженнях в Україні в сфері реалізації трудових прав внутрішньо переміщених осіб не було, оскільки такі явища спостерігаються в країні тільки з травня 2014 року. Але існують правові дослідження у сфері трудових прав мігрантів, і такі наукові

результати та висновки вчених можуть бути корисними для окресленої нами сфери. Так, питаннями адміністративно-правового регулювання трудової міграції та захисту прав трудових мігрантів займалися Волоско Я.О., Голяк Л.В., Варецька О, Київець О. та ін. Правовими проблемами біженців займалися Годорович І, Моргун Ю., Селиванов А. та інші. Питанням адміністративно-правового забезпечення статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні присвячене дисертаційне дослідження Крахмальнової К.О. Також існує досвід країн, які вже стикалися з таким явищем, як внутрішнє переміщення. Це Молдова, Грузія, Вірменія. Треба відмітити, що питання міжнародного права та стандартів в сфері захисту прав біженців та внутрішньо переміщених осіб (internally displaced persons) знаходяться в центрі уваги міжнародних організацій та установ (ООН, МОП тощо). Тому у вітчизняному дослідницькому просторі це повинно стати новим напрямом наукових досліджень та розвідок.

Система соціального захисту надає засоби та можливість існування для окремих категорій переміщених осіб. Працездатні громадяни повинні мати можливість забезпечити себе та свою сім'ю самостійно. Для реалізації такими особами свого права на працю потрібне відповідне правове регулювання трудових відносин з огляду на вже існуючий міжнародний досвід та світові стандарти захисту прав переміщених осіб. Актуальність дослідження порядку виникнення та особливості функціонування трудових відносин з внутрішньо переміщеними особами (далі – ВПО) обумовлена тим, що ці питання життєво важливі для мільйонів громадян України і потребують розвитку.

Досконалість правового регулювання конкретних правовідносин забезпечується зрозумілим визначенням понять в першу чергу. Тому необхідно чітко та ясно розкрити дефініцію, окреслити зміст та об'єм юридичної категорії «внутрішньо переміщені особи».

Національне правове регулювання захисту прав переміщених осіб у зоні збройного конфлікту в першу чергу повинно логічно відображати основні міжнародні засади, звісно, з урахуванням специфіки конкретної ситуації. Однією з таких засадничих інституцій є Управління верховного комісара у справах біженців ООН або Агентство ООН по справам біженців (далі – УВКБ ООН), створене у 1950 році з метою спрямування та координації міжнародних дій по захисту прав біженців. Агентство займається захистом та підтримкою біженців, сприяє їх місцевій інтеграції, добровільному поверненню на батьківщину чи переселенню до третьої країни [3].

Згідно з керівними принципами УВКБ ООН, особи, переміщені всередині країни, визначаються як «люди або групи людей, які були змушені рятуватися втечею або покинути свої будинки або місця проживання, через

або для того, щоб уникнути наслідків збройного конфлікту, ситуації загального насильства, порушень прав людини або стихійних лих/техногенних катастроф, і які не перетнули міжнародно-визнаний державний кордон країни» [3].

Треба розрізняти поняття «біженці» та «внутрішньо переміщені особи». Статус біженців на міжнародному рівні закріплено у Конвенції про статус біженців 1951 р. Конвенція визначає, що це особи, які «через обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознакою расової приналежності, соціальної групи чи політичних поглядів знаходяться за межами країни своєї національної належності і не в змозі користуватися захистом цієї країни або не бажають користуватися таким захистом внаслідок таких побоювань; або, не маючи визначеного громадянства і знаходячись за межами країни свого колишнього місця проживання в результаті подібних подій, не можуть чи не бажають повернутися до неї внаслідок таких побоювань» [4].

Серед фактів світової історії, які значною мірою вплинули на формування системи законодавства щодо осіб, які змушені покинути місце постійного проживання, треба виділити Другу світову війну з її масовим переміщенням населення. Тому цілком логічно, що після її закінчення у 1946 році була створена Міжнародна організація у справах біженців (МОСБ ООН). В Статуті МОСБ ООН вже виділені поняття «біженець» та поняття «переміщена особа». Однак «переміщені особи» все ще визначалися як особи, що вислані з країни громадянства, тобто це зовнішньо переміщені особи. І в цьому ракурсі означені поняття відрізнялися незначно [5].

Якщо звернутися далі до історії питання, то поняття саме *внутрішньо* переміщених осіб з'явилося у 70-х роках ХХ століття в силу громадянських воєн, що розгорілися на територіях Анголи, В'єтнаму, Камбоджі, Судану [6]. До того часу допомога міжнародного співтовариства стосувалася лише біженців – осіб, які покинули межі своєї країни і не користуються її захистом. Міжнародним органом з питань біженців було Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН). У 1972 році УВКБ ООН, керуючись гуманними міркуваннями, включило «осіб, переміщених всередині країни», в свої Програми в області допомоги та відновлення для біженців і репатріантів. У цьому ж році Генеральна Асамблея ООН і Економічна і соціальна рада ООН своїми резолюціями розширили *post factum* мандат УВКБ ООН, рекомендувавши йому, за пропозицією Генерального секретаря ООН, брати участь у таких гуманітарних операціях ООН, в яких Управління володіє «особливими багатими знаннями та досвідом» [7].

Специфіка внутрішньо переміщених осіб полягає в тому, що, будучи громадянами держави і залишаючись на її території, вони знаходяться під

винятковою юрисдикцією і захистом своєї країни, навіть якщо сама держава і не в силах забезпечити такий захист. Тому надання допомоги таким особам з боку міжнародних органів може кваліфікуватися як втручання у внутрішні справи держави.

У 1992 році був призначений Представник Генерального секретаря ООН з питань внутрішньо переміщених осіб. Таким чином, статус внутрішньо переміщених осіб у міжнародному праві був признаний та оформлений. Правовим документом, який регламентував захист прав ВПО, стали Керівні принципи Організації Об'єднаних Націй з внутрішнього переміщення, в яких закріплюється визначення поняття внутрішньо переміщених осіб на міжнародному рівні, як таких, «яких змусили рятуватися втечею або залишити свої домівки чи місця звичайного проживання в результаті або з метою уникнути наслідків воєнного конфлікту, масового насильства, порушень прав людини, стихійного чи викликаного людською діяльністю лиха, й які не перетинали міжнародно визнаних державних кордонів» [8].

Щодо поняття та правового статусу внутрішньо переміщених осіб, то визначення змісту цього поняття можна знайти і у вітчизняному законодавстві. Закон України «Про захист прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»: «внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру» [9, ст. 1]. Можна також звернути увагу на таке визначення: «це особи, змушені раптово тікати зі своїх будинків у великих кількостях в результаті збройного конфлікту, внутрішньої ворожнечі, систематичних порушень прав людини або стихійних лих і знаходяться на території власної країни» [10].

Таким чином, фактично внутрішньо переміщені особи – це особи, які підпадають під визначення вимушені переселенці, але які, покинувши місце свого постійного проживання, залишаються в країні своєї громадянської належності та можуть користуватися її захистом.

Щодо розмежування понять біженців та внутрішньо переміщених осіб, то базовим чинником, як нам здається, є сутність волевиявлення особи покинути своє помешкання: в умовах надзвичайних ситуацій особа відносно самостійно приймає рішення стати біженцем, змінює країну проживання та користується захистом норм міжнародного права, а у другому випадку обов'язок забезпечити захист прав людини в умовах збройного конфлікту повністю покладено на державу і державні органи. Тобто національне пра-

во повинно врегулювати внутрішні міграційні процеси, і пов'язані з цим зміни на внутрішньому ринку праці тощо. Характеристикою, яка спричиняє розмежування цих понять, є також законодавство, яке регулює статус осіб: у випадку біженства це міжнародні нормативні акти, а у другому випадку – це внутрішнє законодавство, причому звісно таке, що базується на загальноновизнаних міжнародних принципах та документах.

Відносно специфіки статусу внутрішньо переміщених осіб в трудових відносинах, то це питання має розглядатися з точки зору можливості для цих осіб забезпечити самостійно достатній для себе та своєї сім'ї життєвий рівень. Хоча держава й повинна мати певні обов'язки щодо забезпечення ВПО, але вони й самі мають усвідомити необхідність реалізовувати можливість заробляти своєю працею на життя навіть в умовах переміщення. Це стосується, безперечно, ВПО працездатного віку. Непрацездатні, незахищені, неповнолітні особи мають право користуватися системою соціального захисту держави і повинні отримувати засоби для існування.

З точки зору трудових прав біженців, є важливою стаття 17 Конвенції про статус біженців [4]. Згідно з цією нормою, трудові відносини як робота за наймом, визнаються можливими для біженців з «найсприятливішим правовим становищем, яким користуються громадяни іноземних держав за таких самих обставин. У будь-якому разі обмежувальні заходи, які стосуються іноземців або найму іноземців і застосовуються з метою охорони внутрішнього ринку праці, не застосовуватимуться до біженців» [5, ст. 17]. Також відмічається, що країни, які приєдналися до Конвенції 1951 р., намагаються «зрівняти права всіх біженців щодо роботи за наймом з правами громадян...» [4]. Таке положення щодо відрізняється від норм щодо трудових прав та працевлаштування внутрішньо переміщених осіб.

В Україні прийнятий Закон «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» [11], ухвалений Закон України «Про забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб» [9]. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» визначає поняття «внутрішньо переміщеної особи», врегулює питання обліку внутрішніх переселенців, реєстрації місця їх проживання, містить норми, які мають забезпечити реалізацію ними права на зайнятість, допомогу у зв'язку із безробіттям, пенсійне забезпечення та отримання соціальних послуг. Також внесені зміни до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», доповнено зміст визначення внутрішньо переміщених осіб, уточнені гарантії дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, покращено механізм забезпечення реалізації прав зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб на зайнятість тощо. Тобто законотворчий процес триває. Але, незважаючи

на безперервну працю законодавців у напрямку покращення та забезпечення трудових прав осіб, які мають статус внутрішньо переміщених, існує низка нагальних проблем.

МИ вже говорили, що Україна вперше стикається з проблемою внутрішнього переміщення. На цьому тлі уряд і соціальні партнери в Україні звернулися до Міжнародної організації праці, як компетентного міжнародного органу, з метою розробки а) короткострокових заходів щодо вирішення завдань відновлення та збалансування ринку праці з акцентом на внутрішньо переміщених осіб, а також б) довгострокової допомоги в розробці і реалізації заходів, які будуть сприяти зниженню впливу негативних чинників на зайнятість ВПО. Експертами та фахівцями МОП було зроблено Звіт «Оцінка трудових потреб і можливості працевлаштування ВПЛ», який на сьогодні є ключовим продуктом технічної консультативної допомоги МОП державній службі зайнятості. Роль такої діяльності для України дуже важлива. У звіті наводиться детальна кількісна і якісна інформація про потреби в області зайнятості і працевлаштування внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в поточних економічних умовах. Він також містить ряд рекомендацій з питань політики щодо можливих заходів у відповідь з боку державної служби зайнятості [12].

Ознайомившись зі звітом цієї авторитетної міжнародної організації, ми виділили декілька пріоритетних областей для вирішення проблем, пов'язаних із зайнятістю ВПО, які були представлені в Звіті та мають практичне значення. Це, по-перше, збір та надання повної та оперативної інформації про ринок праці (це може бути як державна служба зайнятості, так і приватні агентства).

По-друге, це необхідність існування різноманітних програм пошуку роботи та вільних вакансій. По-третє, це навчання (включаючи пошук роботи) і можливості учнівства. Також важливе значення для створення робочих місць мають громадські та тимчасові роботи і сезонна зайнятість (з активним залученням приватного сектора). І, нарешті, створення гнучких механізмів праці і позитивні дії і стимули до боротьби з дискримінацією в сфері праці відносно всіх суб'єктів, включаючи ВПО [12].

Таким чином, реалізуючи діяльність по виділених напрямках, держава буде забезпечувати захист трудових прав внутрішньо переміщених осіб.

Як відомо, реалізація права на працю здійснюється шляхом укладення трудового договору працівника з роботодавцем. Для внутрішньо переміщених осіб пошуки нової роботи та укладення трудового договору ускладнюється тим, що в багатьох випадках відносини з попереднім роботодавцем з відомих причин не були розірвані юридично, та відсутній запис про звіль-

нення у трудовій книжці. В таких випадках можливе використання норм Кодексу законів про працю щодо права розірвати трудовий договір, укладений на невизначений строк, та строковий трудовий договір, попередивши про це власника або уповноважений ним орган письмово за два тижні [13]. Якщо заява працівника про звільнення з роботи за власним бажанням зумовлена неможливістю продовжувати роботу, зокрема переїзд на нове місце проживання, власник або уповноважений ним орган повинен розірвати трудовий договір у строк, про який просить працівник.

У разі неможливості з певних причин здійснити припинення трудових відносин відповідно до порядку, встановленого нормами чинного законодавства, зазначені відносини припиняються в судовому порядку.

Оскільки новий роботодавець не може оформити трудові відносини з громадянином, в якого в трудовій книжці відсутній запис про припинення трудового договору, тому для можливого працевлаштування громадянин повинен надати роботодавцю певний документ (можливо, рішення суду).

Слід відмітити, що ч. 4 ст. 7 Закону «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» встановлена спрощена процедура припинення трудового договору, для випадку, коли така особа не звільнилася з роботи. Так, в разі неможливості продовження роботи за попереднім місцем проживання для набуття статусу безробітного та отримання допомоги по безробіттю та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття може припинити трудові відносини, надавши нотаріально посвідчену письмову заяву про припинення працівником трудових відносин з підтвердженням того, що ця заява таким громадянином надіслана роботодавцю рекомендованим листом (з описом вкладеної до нього такої заяви).

У разі припинення приймання поштових відправлень на/з території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, така заява подається до центру зайнятості за місцем проживання внутрішньо переміщеної особи. Відносно подальшого працевлаштування працівника з незакритою трудовою книжкою, нормативне регулювання відсутнє. Тобто проблема залишається. Тому пропонуємо в таких випадках покласти на центр зайнятості обов'язок вносити запис про звільнення працівника до трудової книжки. Це дозволить внутрішньо переміщеній особі знайти нове місце роботи та укласти трудовий договір.

Якщо мова не йде про отримання статусу безробітного, то єдиним ефективним способом припинення трудових відносин з роботодавцем, що знаходиться в зоні АТО, є припинення таких відносин в судовому порядку. В цьому випадку внутрішньо переміщена особа має звернутися до суду (за новим місцем проживання) з позовною заявою про припинення трудового

договору. Правовою підставою для такого звернення є положення ст. 38 КЗпП, що передбачає право працівника на розірвання трудового договору за власною ініціативою.

Зазвичай судові інстанції по даних справах приймають позитивні рішення. Водночас, діюча Інструкція про порядок ведення трудових книжок працівників, не дає відповіді на питання про подальше занесення в трудову книжку працівника запису про звільнення [14].

Однак, враховуючи обов'язковість виконання судових рішень на території України, можна зробити висновок: незалежно від наявності або відсутності такого запису в трудовій книжці, трудові відносини між працівником і роботодавцем вважаються припиненими у випадку прийняття та набрання чинності відповідного судового рішення. І даний факт повинен бути врахований третіми особами, в тому числі й роботодавцями. Виходячи з вищевикладеного, роботодавець може оформити з таким працівником трудовий договір і внести в його трудову книжку запис про прийняття на роботу на підставі копії відповідного рішення суду про припинення трудових відносин з попереднім роботодавцем.

Складність працевлаштування переселенців з Донбасу частково пояснюється їх професійною специфікацією. Найбільш уразливими до безробіття стали працівники вугільної промисловості та металургії, працевлаштування яких обмежене відсутністю відповідного попиту на їхній фах в інших регіонах України. Для таких переселенців актуальним є питання професійного перенавчання на більш популярні та поширені професії. Уряд України затвердив Програму працевлаштування та професійного навчання ВПО на 2015-2016 роки [15]. Програма передбачала низку пріоритетних кроків для держави, щоб вирішити питання працевлаштування ВПО. Зокрема: створення тимчасових робочих місць для внутрішньо переміщених осіб і стимулювання роботодавців до використання гнучких форм зайнятості; сприяння підвищенню підприємницької активності серед внутрішньо переміщених осіб; організація професійного навчання переміщених осіб за професіями, що мають попит на інших регіональних ринках праці; створення соціально-економічних передумов для розвитку територій масового проживання внутрішньо переміщених осіб і відновлення постраждалих регіонів, в тому числі із залученням трудового потенціалу внутрішньо переміщених осіб.

Аналізуючи проблеми правового забезпечення статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні, слід зауважити, що ця тема настільки об'ємна, що може бути і, зрештою, вже стала предметом окремого дослідження в рамках проекту Ради Європи «Вдосконалення національного законодавства України стосовно захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб» [16].

В межах цього дослідження також проводився аналіз стану національного законодавства щодо трудових прав та працевлаштування ВПО. Проаналізувавши матеріали проекту, вважаємо, що потрібно внести зміни до законодавства та встановити адміністративну відповідальність за ненадання посадовою особою внутрішньо переміщеної особі інформації про можливості працевлаштування у відповідних населених пунктах, а також невжиття заходів щодо працевлаштування внутрішньо переміщеної особи, яка отримала статус безробітної.

Також можливим вважаю активне застосування та стимулювання щодо внутрішньо переміщених осіб нестандартних і гнучких форм зайнятості, таких як аутсорсинг, тимчасова агентська праця, дистанційна праця та ін. З огляду на життєві обставини, використання таких форм зайнятості дозволить внутрішньо переміщеній особі задовольнити матеріальні потреби власні та родини, що відповідає інтересам як суспільства, так і конкретного працівника.

Таким чином, підводячи підсумки дослідження, можна сказати, що правове забезпечення трудових прав та зайнятості внутрішньо переміщених осіб на теперішній час в Україні загалом відповідає міжнародним нормам. З метою подальшого розвитку законодавства в напрямку посилення гарантій трудових прав запропоновано вдосконалення спеціальних норм щодо обов'язків та відповідальності посадових осіб за ненадання інформації і, тим самим, несприяння в працевлаштуванні, та регулювання окремих видів зайнятості внутрішньо переміщених осіб.

Література:

1. ПРООН в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ua.undp.org/>.
2. Конституція України [Електронний ресурс]. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
3. Козинець І.Г. Про співвідношення понять «біженці» та «особи, переміщені всередині країни»//І.Г. Козинець//Держава і право. – 2009. – Вип. 45. – С. 213-219.
4. Конвенція про статус біженців 1951 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_011.
5. Устав Международной организации по делам беженцев 1946г. //Режим доступу: http://www.unhcr.ru/fileadmin/files/docs/Documents/%D0%A3%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2_%D0%A3%D0%92%D0%9A%D0%91_%D0%9E%D0%9E%D0%9D.pdf.
6. Рекомендації міжнародної науково-практичної конференції «Внутрішньо переміщені особи в Україні: реалії та можливості»// Український соціум. - 2015. - № 1. - С. 175-181.
7. Устав Международной организации по делам беженцев 1946 г. //Режим доступу: http://www.unhcr.ru/fileadmin/files/docs/Documents/%D0%A3%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2_%D0%A3%D0%92%D0%9A%D0%91_%D0%9E%D0%9E%D0%9D.pdf.

82%D0%B0%D0%B2_%D0%A3%D0%92%D0%9A%D0%91_%D0%9E%D0%9E%D0%9D.pdf.

8. Руководящие принципы по вопросу о перемещении лиц внутри страны // Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/internal_displacement_principles.shtml.
9. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII (у попередніх редакціях до 13 січня 2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/card/1706-18>.
10. Тимчик Г.С. Проблеми правового забезпечення захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні / Г.С.Тимчик //Правове регулювання економіки: зб. наук. пр. /М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана», Юридичний ф-т; редкол.: В.Ф. Опришко (головн. ред.) [та ін.]. – Київ: КНЕУ, 2014. – Вип. 14. – С.161–172. 4.
11. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 р. // ВВРУ. – 2014. – № 26. – Ст. 892.
12. Employment needs assessment and employability of internally displaced persons in Ukraine : summary of survey findings and recommendations / ILO Decent Work Technical Support Team and Country Office for Central and Eastern Europe. - Budapest: ILO, 2016/ <https://docviewer.yandex.ua>.
13. Кодекс законів про працю України: [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
14. Наказ Міністерства праці України Про затвердження Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників: [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0110-93>.
15. Програма працевлаштування та професійного навчання внутрішньо переміщених осіб на 2015–2016 роки: [Електронний ресурс] –Режим доступу:http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2015/02/Prog_pratsya.pdf.
16. Вдосконалення національного законодавства України стосовно захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб : Проект Ради Європи «Посилення захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб в Україні» в межах Плану Дій Ради Європи для України 2015–2017, (червень 2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697cbb>.

Каплина Г.А. Трудовые права и занятость внутренне перемещенных лиц.

В статье определены и проанализированы понятие внутренне перемещенных лиц. Выделены основные положения международного и национального законодательства относительно правового обеспечения статуса лиц, которые вынуждены покинуть свое место постоянного проживания. Выявлено ряд проблем в сфере обеспечения трудовых прав и трудоустройства вынужденных переселенцев в Украине, предложены пути по их преодолению.

Ключевые слова: вынужденные переселенцы, внутренне перемещенные лица, трудовые права внутренне перемещенных лиц.

Kaplina H. Labor rights and employment of internally displaced persons.

Analyzed the concept of «internally displaced persons». Selected provisions of the effective legislation of foreign countries concerning about legal status of people who are forced to leave their place of permanent residence. Identified some problems in the sphere of ensuring labor rights and freedoms of internally displaced persons in Ukraine suggested some ways to overcome them.

Keywords: forced migrants, internally displaced persons, labor rights of internally displaced persons.